

การควบคุมพัชต์องโกษโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์*

ธิดา ธนวิวัฒน์

บทนำ

ในอดีตวัตถุประสงค์ของการลงโทษมุ่งเน้นแต่การลงโทษผู้กระทำความผิดให้สมกับการกระทำที่ผู้กระทำได้ก่อขึ้น ยับยั้งข่มขู่ไม่ให้ประชาชนกระทำความผิดรวมทั้งการกันผู้กระทำความผิดออกจากสังคม แต่ในปัจจุบันวัตถุประสงค์ในการลงโทษได้เปลี่ยนไปเป็นการมุ่งเน้นฟื้นฟูแก้ไขตัวนักโทษพร้อมทั้งการพยายามทำให้นักโทษสามารถปรับตัวและกลับคืนสู่สังคมได้อย่างแท้จริง การลงโทษจำคุกจึงไม่ได้มีเพียงเพื่อการแก้แค้นทดแทนการกระทำความผิดหรือเพียงเพื่อการกันผู้ร้ายออกจากสังคมเท่านั้น แต่การจำคุกนั้นยังหมายถึงการเปิดโอกาสให้นักโทษได้รับการฟื้นฟูจิตใจและเตรียมพร้อมกลับเข้าสู่สังคมโดยที่ไม่ทำให้สังคมเดือดร้อน และแม้โทษจำคุกนั้นจะเป็นบทลงโทษที่มีประสิทธิภาพมากและตอบสนองต่อวัตถุประสงค์การลงโทษได้ดีที่สุดโดยการทำให้นักโทษกลับตนเป็นคนดี แต่ต้องเป็นโทษจำคุกที่มีระยะเวลานานพอสมควรซึ่งหากโทษจำคุกมีระยะเวลาเพียงเล็กน้อยกลับส่งผลในทางตรงกันข้าม กล่าวคือ จะก่อให้เกิดผลเสียมากกว่าผลดีเนื่องจากผู้ต้องโทษจะต้องอยู่ปะปนร่วมกับนักโทษอื่นๆ อาจได้รับอิทธิพลในทางชั่วร้ายติดมาได้ง่ายเรือนจำจึงกลายเป็นสถานศึกษาสำหรับการเรียนรู้วิธีการเทคนิคการกระทำความผิดแบบใหม่ การต้องโทษจำคุกจึงเป็นเสมือนตราประทับที่สร้างปมด้อยทางจิตใจแก่ตนเองและครอบครัว¹ การต้องโทษจำคุกในเรือนจำไม่มีความเหมาะสมกับผู้กระทำความผิดทุกประเภท นอกจากนี้สภาพเรือนจำ

* บทความนี้เรียบเรียงจากวิทยานิพนธ์เรื่อง “การควบคุมผู้ต้องโทษโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์”, วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2553

¹ นที จิตสง่า, “สิทธิมนุษยชนของผู้ต้องขังกำลังถูกละเมิด”, วารสารราชทัณฑ์ 46 ฉบับที่ 3 (2541), น. 25

ในปัจจุบันทั้งประเทศไทยและต่างประเทศต่างประสบปัญหาความหนาแน่นแออัดของผู้ต้องโทษในเรือนจำ รวมทั้งสถานการณ์ปัญหาอาชญากรรมที่ได้เพิ่มจำนวนมากขึ้นตามสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปส่งผลให้นักโทษในเรือนจำจนทำให้วัตถุประสงค์ของการลงโทษและเป้าหมายเพื่อการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำและปรับปรุงแก้ไขนักโทษเพื่อการส่งคืนนักโทษสู่สังคมบรรลุผลได้ยาก

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการฟื้นฟูแก้ไขผู้กระทำความผิดจึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาระบบและวิธีในการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิดแต่ละคน การปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดในชุมชนจึงเป็นทางเลือกหนึ่งที่มีการนำมาใช้แทนการใช้เรือนจำในนานาอารยประเทศมากขึ้นซึ่งรูปแบบของการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดในชุมชนที่ได้รับการยอมรับและมีการนำมาใช้มากขึ้นในปัจจุบัน ได้แก่ การควบคุมโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ (electronic monitoring) โดยปัจจุบันมีความเจริญก้าวหน้ามากขึ้นเห็นได้จากในหลายประเทศที่มีการใช้มาตรการดังกล่าวเป็นเครื่องมือในการจำกัดบริเวณผู้กระทำความผิดให้อยู่ในสถานที่และในเวลาที่กำหนดเป็นการลดจำนวนผู้ต้องขังในเรือนจำและเป็นการสร้างความมั่นใจและปลอดภัยให้แก่สังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนเป็นการให้โอกาสแก่ผู้กระทำความผิดในการกลับตนเป็นคนดีโดยไม่ต้องใช้การแก้ไขฟื้นฟูในเรือนจำและเป็นการให้ครอบครัวและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด²

ในปัจจุบันมาตรา 89/2 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้กำหนดมาตรการหลายรูปแบบในการลงโทษจำคุกนักโทษโดยไม่ใช้เรือนจำ ซึ่งการควบคุมผู้ต้องโทษโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์เป็นทางเลือกหนึ่งที่ศาลมีอำนาจนำมาใช้ได้ตามเงื่อนไขมาตรา 89/2 (3) แต่ยังขาดแนวทางการควบคุมผู้ต้องโทษโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทยและหลักเกณฑ์ในการบังคับใช้เพื่อความปลอดภัยของสังคม ด้วยเหตุนี้จึงเห็นควรศึกษาแนวคิด ที่มาและวิธีการควบคุมผู้ต้องโทษโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทยเพื่อการนำมาใช้ในขั้นตอนต่างๆ ในกระบวนการยุติธรรมและสามารถบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1. การควบคุมผู้ต้องโทษโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ตามกฎหมายต่างประเทศ

ในบทความนี้ผู้เขียนได้ทำการศึกษากฎหมายของมลรัฐจอร์เจียประเทศสหรัฐอเมริกา และกฎหมายของประเทศอังกฤษเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การควบคุมโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ในขั้นตอนต่างๆ ของกระบวนการยุติธรรมโดยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนคือ ก่อนมีคำพิพากษา (Pre-Trial) ทางเลือกในการลงโทษหรือการใช้แทนการจำคุก (Primary Sentencing) และการใช้ภายหลังจำคุกมาระยะเวลาหนึ่ง (Post-Prison) ดังนี้

1.1 การควบคุมโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ในขั้นตอนก่อนมีคำพิพากษา

สมุนทิพย์ จิตสว่าง และฐิตยา เพชรภูมิ, โครงการติดตามประเมินผลการนำระบบการควบคุมด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้กับผู้กระทำความผิด, (เอกสารวิจัย คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549), น. 2-3.

กฎหมายมลรัฐจอร์เจีย (Georgia Code) ได้วางหลักเกณฑ์ในการพิจารณาของศาลในการปล่อยชั่วคราวโดยใช้การควบคุมโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ว่า จำเลยต้องเป็นผู้มีความเหมาะสมที่จะใช้มาตรการดังกล่าวและต้องมีคุณสมบัติที่จะได้รับการประกันตัวตามมาตรา 17-6-1(e) กล่าวคือ ผู้ต้องหาไม่มีความเสี่ยงที่จะหลบหนีจากเขตอำนาจศาลหรือจะไม่ปรากฏตัวต่อศาลเมื่อศาลต้องการ ผู้ต้องหาจะไม่คุกคามหรือเป็นอันตรายต่อบุคคลใดๆและทรัพย์สินใดๆในชุมชนและไม่มีความเสี่ยงที่จะกระทำความผิดร้ายแรงในระหว่างพิจารณา ตลอดจนไม่มีความเสี่ยงที่จะทำการข่มขู่พยานหรือทำการขัดขวางใดๆต่อกระบวนการยุติธรรม นอกจากนี้ยังต้องให้เงินประกันตามที่ศาลกำหนดและค่าใช้จ่ายในการเข้าร่วมโปรแกรมและหากผู้ต้องหาถูกกล่าวหาว่ามีความผิด a serious violent felony และถูกตัดสินว่ามีความผิดดังกล่าวซึ่งมีความผิดร้ายแรงจะต้องพิสูจน์เพื่อให้เชื่อมั่นในความแน่นอนที่จะปรากฏตัวต่อศาลเมื่อศาลต้องการหรือไม่เป็นอันตรายต่อคนอื่นและชุมชน

ในการพิจารณาศาลสามารถใช้ดุลพินิจได้อย่างเต็มที่และเมื่อศาลอนุญาตให้ใช้มาตรการดังกล่าวแล้ว จำเลยจะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขต่างๆที่ศาลกำหนด เช่นระยะเวลาคุมขังที่บ้าน การจำกัดการทำงานและการเดินทาง ข้อกำหนดสำหรับการเข้าร่วมศึกษาฟื้นฟูหรือโปรแกรมบำบัดและเงื่อนไขอื่นๆที่ศาลเห็นสมควร

กฎหมายอังกฤษได้กำหนดหลักเกณฑ์การควบคุมโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ในการปล่อยชั่วคราวก่อนมีคำพิพากษาไว้ใน The Bail Act 1976 มีหลักเกณฑ์คล้ายคลึงกันว่าการที่ศาลจะใช้มาตรการดังกล่าวเป็นเงื่อนไขในการปล่อยชั่วคราว นอกจากจะต้องคำนึงถึงหลักเกณฑ์ทั่วไปของการปล่อยชั่วคราวแล้วยังต้องคำนึง

ถึงเงื่อนไขอื่นๆที่กำหนดไว้โดยเฉพาะด้วย ทั้งนี้เพื่อจุดมุ่งหมายเรื่องความปลอดภัยของสังคม เช่นเดียวกันกับกฎหมายของมลรัฐจอร์เจียและหากมีการฝ่าฝืนข้อกำหนดที่ได้กำหนดไว้ในการปล่อยชั่วคราวศาลจะเพิกถอนการใช้มาตรการดังกล่าวแล้วนำตัวกลับมาคุมขัง และอาจมีความผิดฐานหลบหนีหรือละเมิดอำนาจศาลตามกฎหมายอังกฤษอีกด้วย นอกจากนี้การพิจารณาใช้มาตรการดังกล่าวกับเด็กและเยาวชนที่อายุตั้งแต่ 12 ปีถึง 17 ปีกฎหมายอังกฤษยังกำหนดหลักเกณฑ์เพิ่มขึ้นไว้โดยเฉพาะว่าต้องได้รับความเห็นชอบในการใช้มาตรการดังกล่าวจาก a youth offending team เพื่อพิจารณาถึงความเหมาะสมในแต่ละกรณีอีกด้วย และกรณีเด็กและเยาวชนที่มีอายุต่ำกว่า 17 ปีแล้วต้องเป็นกรณีกระทำความผิดร้ายแรงหรือเป็นความผิดเกี่ยวกับเพศหรือความผิดที่มีโทษเช่นเดียวกับผู้ใหญ่ซึ่งมีโทษจำคุกตั้งแต่ 14 ปีขึ้นไป หรือกรณีที่ถูกละเมิดว่ากระทำความผิดในความผิดที่มีโทษจำคุกพร้อมทั้งความผิดที่ถูกกล่าวหาซ้ำอีก ในขณะที่อยู่ในประกัน นอกจากนี้ในการวางข้อกำหนด the Secretary of State มีอำนาจกำหนดกฎเกณฑ์การควบคุมตัวโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ในการประกันตัวซึ่งข้อกำหนดอาจแตกต่างกันในกรณีที่แตกต่างกัน

1.2 การควบคุมโดยใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ในขั้นตอนที่ใช้เป็นทางเลือกในการลงโทษหรือใช้แทนการจำคุก

กฎหมายมลรัฐจอร์เจีย (Georgia Code) นำมาใช้ในการคุมประพฤติโดยกรณี ผู้กระทำความผิดที่มีโทษความผิดที่มีโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต ศาลมีอำนาจพิจารณากำหนดเวลาเพื่อควบคุมความประพฤติของผู้นั้นได้ถ้าความปรากฏแก่ศาลว่าผู้กระทำความผิดไม่เหมาะสมที่จะได้รับโทษจำคุก ส่วนระยะเวลา

ในการคุมประพฤติต้องไม่เกินอัตราสูงสุดของคำสั่งจำคุกของผู้นั้นได้รับ โดยก่อนที่ศาลจะมีคำสั่งคุมประพฤติศาลต้องได้พิจารณาถึงข้อมูลที่ได้มีการสืบเสาะและคำแนะนำของพนักงานคุมประพฤติ พฤติการณ์ของผู้กระทำความผิด และรายงานประวัติการก่ออาชญากรรมตลอดจนสิ่งแวดล้อมของผู้กระทำความผิดนั้นแล้ว

การควบคุมโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ได้นำมาใช้ในการคุมประพฤติในกรณีที่ศาลเห็นว่ามีความเหมาะสมโดยเฉพาะกรณีผู้กระทำความผิด a criminal offense against a victim who is a minor หรือ dangerous sexual offense ซึ่งกำหนดไว้ในตามมาตรา 12 ลักษณะที่ 42 บทที่ 1 ศาลมีอำนาจสั่งให้คุมประพฤติโดยมีเงื่อนไขพิเศษให้ใช้การควบคุมผู้ต้องโทษโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ด้วยเลย โดยกรมราชทัณฑ์จะเรียกเก็บค่าธรรมเนียมจากผู้คุมประพฤติจากการใช้มาตรการดังกล่าวและโดยทั่วไปผู้กระทำความผิดจะไม่อยู่ภายใต้การคุมประพฤติทั้งก่อนหรือหลังการจำคุกกักขังในแต่ละความผิดรวมทั้งหมดเกิน 2 ปี

กฎหมายอังกฤษ ตาม Criminal Justice Act 2003 มาตรา 177 และ 181 ศาลใช้มาตรการดังกล่าวเป็นทางเลือกในการลงโทษหรือใช้แทนการจำคุกบริหารกระบวนการลงโทษที่เพิ่มประสิทธิภาพและรักษาความปลอดภัยให้สังคมโดยศาลออกคำสั่งให้ใช้การควบคุมโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ กรณีการควบคุมโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ตามมาตรา 177 เป็นกรณีบุคคลอายุตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไปถูกพิพากษาลงโทษในความผิดหรือก่อนที่เขาส่งถูกพิพากษานั้น ศาลมีอำนาจสั่งลงโทษในชุมชนมาตรการใดมาตรการหนึ่งหรือหลายอย่าง ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งห้าม

ออกนอกสถานที่ (curfew order) หรือห้ามเข้าเขตกำหนด (exclusion requirement) ศาลต้องออกคำสั่งให้ใช้การควบคุมโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ด้วย ส่วนมาตรการอื่นๆ ในการลงโทษในชุมชนนั้นอาจมีคำสั่งให้ใช้การควบคุมโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ได้หากศาลเห็นว่ามีความจำเป็น โดยคำสั่งให้ลงโทษในชุมชนดังกล่าวนี้ศาลจะต้องกำหนดเวลาไว้อย่างแน่นอนในคำพิพากษาและต้องไม่เกิน 3 ปี คำสั่งของศาลอาจมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้โดยข้อเสนอของ Secretary of State ส่วนการควบคุมโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ตามมาตรา 181 เป็นกรณีลงโทษจำคุกหรือกักขังน้อยกว่า 12 เดือน ศาลมีอำนาจออกคำสั่งให้ใช้มาตรการอื่นๆ พร้อมกับจำคุกโดยโทษจำคุกต้องไม่ต่ำกว่า 2 สัปดาห์ และต้องไม่เกิน 13 สัปดาห์ส่วนคำสั่งนั้นต้องไม่เกิน 26 สัปดาห์ ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งห้ามออกนอกสถานที่ (curfew order) หรือห้ามเข้าเขตกำหนด (exclusion requirement) ศาลต้องออกคำสั่งให้ใช้การควบคุมโดยเครื่องมือ อิเล็กทรอนิกส์ (electronic monitoring) ด้วย ส่วนคำสั่งมาตรการอื่นๆ อาจมีคำสั่งให้ใช้เครื่องติดตามตัวอิเล็กทรอนิกส์ได้หากศาลเห็นว่ามีความจำเป็นโดยมีหลักเกณฑ์การนำมาตรการดังกล่าวมาใช้กับมาตรการลงโทษในชุมชนคล้ายคลึงกันกับมาตรา 177

นอกจากนี้ ก่อนที่ศาลจะกำหนดโทษศาลต้องพิจารณารายงานสืบเสาะก่อน (pre sentencing report) ซึ่งรายงานสืบเสาะเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของการกระทำความผิดและความผิดที่เกี่ยวข้องกับความผิดที่ได้กระทำรวมถึงเหตุเพิ่มโทษหรือเหตุลดโทษและสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้กระทำความผิดประกอบแล้วแต่ศาลจะเห็นว่าไม่จำเป็น โดยมีกรอบการใช้ดุลพินิจของศาลว่าต้องพิจารณาถึงความเหมาะสม

ของสภาพสิ่งแวดล้อมและควรใช้มาตรการดังกล่าวเพื่อวัตถุประสงค์เบื้องต้นในการส่งเสริมและควบคุมการปฏิบัติตามข้อกำหนดต่างๆ ในสภาพแวดล้อมที่ลงโทษผู้กระทำความผิดและเพื่อความปลอดภัยของสาธารณชนตลอดจนป้องกันการกระทำความผิดซ้ำซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องคำนึงถึงมากที่สุด

จะเห็นได้ว่า กฎหมายมลรัฐจอร์เจียและกฎหมายอังกฤษมีความคล้ายคลึงกันทั้งนี้ ศาลจะกำหนดให้ใช้การควบคุมผู้ต้องโทษโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์มาใช้แทนการจำคุกในเรือนจำในลักษณะเป็นการควบคุมความประพฤติของผู้ต้องโทษในกรณีโทษจำคุกตามคำพิพากษาไม่สูงนักโดยคำสั่งคุมประพฤติที่มีเงื่อนไขพิเศษนั้นโดยทั่วไปไม่เกิน 2 ปี ส่วนกฎหมายอังกฤษนั้นกรณีคำสั่งให้ลงโทษในชุมชนศาลจะต้องกำหนดเวลาไว้อย่างแน่นอนในคำพิพากษาและต้องไม่เกิน 3 ปีและกรณีออกคำสั่งพร้อมโทษจำคุกในกรณีที่โทษจำคุกหรือกักขังน้อยกว่า 12 เดือนนั้นคำสั่งให้ใช้มาตรการต้องไม่เกิน 26 สัปดาห์ นอกจากนี้กฎหมายของทั้งสองประเทศยังได้กำหนดให้ในการพิจารณาก่อนที่ศาลจะมีคำสั่งต้องได้พิจารณาถึงข้อมูลที่ได้มีการสืบเสาะและคำแนะนำจากผู้ที่เกี่ยวข้องรวมถึงพฤติการณ์ของผู้กระทำความผิดและรายงานประวัติการก่ออาชญากรรมตลอดจนสิ่งแวดล้อมของผู้กระทำความผิดนั้นอีกด้วยเพื่อพิจารณาถึงความเหมาะสมในการกำหนดเงื่อนไขและระยะเวลาของการใช้มาตรการดังกล่าวกับผู้กระทำความผิดในแต่ละกรณีให้มีความเหมาะสมมากที่สุด และกฎหมายทั้งสองประเทศได้วางหลักเกณฑ์ไว้ในทำนองเดียวกันคือ เมื่อมีการละเมิดหรือฝ่าฝืนข้อกำหนดที่ได้กำหนดไว้ศาลมีอำนาจยกเลิกคำสั่งที่ใช้การควบคุมผู้ต้องโทษโดยเครื่องมือ

อิเล็กทรอนิกส์นั้นแล้วให้กลับมารับโทษจำคุกในเรือนจำได้ทันที

1.3 การควบคุมโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ภายหลังจำคุกมาระยะเวลาหนึ่ง

กฎหมายมลรัฐจอร์เจีย (Georgia Code) ผู้ต้องโทษที่ถูกจำคุกในเรือนจำท้องถิ่นซึ่งถูกตัดสินว่าเป็นผู้กระทำความผิดและมีคำพิพากษาให้จำคุกไม่เกิน 12 เดือน ศาลหรือsheriff มีอำนาจพิจารณาถึงความเหมาะสมของผู้ต้องโทษในการนำการควบคุมผู้ต้องโทษโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์มาใช้ได้ อย่างไรก็ตามกรณีที่sheriff กำหนดให้ผู้ต้องหาใช้มาตรการดังกล่าวศาลสามารถใช้ดุลพินิจเพิกถอนได้เมื่อเห็นว่าไม่มีความเหมาะสม โดยในการพิจารณาใช้มาตรการดังกล่าวผู้ต้องโทษต้องไม่มีประวัติอาชญากรรมภายในเวลา 5 ปีในข้อหาทำร้ายร่างกายที่รุนแรงรวมทั้งข้อหา ข่มขืน รุกรานทางเพศของเด็ก ปล้นทรัพย์ จำหน่ายสารที่ควบคุมหรือกัญชา ข่าผู้อื่นโดยยานพาหนะ หนีประกันศาลและต้องไม่มีหมายศาลหรือคำสั่งจากศาลอื่นหรือต้องไม่มีป่วยร้ายแรงและต้องมีความสามารถในการทำงานเป็นปกติ นอกจากนี้กฎหมายมลรัฐจอร์เจียยังนำการควบคุมผู้ต้องโทษโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์มาใช้กับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับเพศโดยเฉพาะโดยผู้ต้องโทษที่ถูกจัดว่าเป็นผู้ต้องโทษความผิดทางเพศที่เป็นอันตราย (Sexually dangerous predator) จะต้องถูกกำหนดให้สวมใส่ระบบการควบคุมผู้ต้องโทษด้วยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ซึ่งลักษณะความผิดที่ถือเป็นความผิดทางเพศที่เป็นอันตรายได้กำหนดในกฎหมายไว้โดยเฉพาะ

ส่วนกฎหมายอังกฤษนั้นการควบคุมผู้ต้องโทษโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ภายหลังจากจำคุกมาระยะหนึ่งแล้ว Crime and Disorder Act 1998 แก้ไข Criminal Justice Act 1991

ในส่วนที่เกี่ยวกับประเภทของนักโทษที่แน่นอน หลังจากประเมินความเสี่ยงแล้วสามารถใช้การควบคุมโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ในส่วนที่เหลือของการลงโทษจำคุกตามคำพิพากษาได้ โดยผู้ต้องโทษอาจถูกปล่อยตัวก่อนเป็นเวลามากที่สุดถึง 135 วันถ้าได้รับการประเมินโดย the Prison Service ว่าเป็นผู้ที่เหมาะสมในการใช้มาตรการดังกล่าวซึ่งอาจนำมาใช้กับนักโทษเป็นระยะเวลาตั้งแต่ 14 วันและสูงสุดถึง 135 วันตาม มาตรา 34A ของ Criminal Justice Act 1991 โดยขึ้นอยู่กับระยะเวลาของโทษตามคำพิพากษาที่ได้รับ โดย the Secretary of State มีอำนาจออกคำสั่งแก้ไขระยะเวลาที่ใช้มาตรการดังกล่าวได้นอกจากนี้ กฎหมายกำหนดคุณสมบัติของผู้ต้องโทษที่เหมาะสมในการปล่อยตัวด้วยการควบคุมโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์คือ

(1) นักโทษอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปซึ่งได้รับคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุกตั้งแต่ 3 เดือนแต่ไม่เกิน 4 ปีและได้ผ่านการประเมินความเสี่ยงอนุมัติโดย the Probation Service และมีที่พักอาศัยที่เหมาะสม

(2) นักโทษซึ่งได้รับคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุกตั้งแต่ 4 ปีขึ้นไปตาม Criminal Justice Act 2003 กฎหมายไม่ได้ห้ามเด็ดขาดในการใช้มาตรการดังกล่าวแต่ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าไม่เหมาะสมในการปล่อยยกเว้นมีสภาพแวดล้อมที่เป็นพิเศษ

ในกระบวนการพิจารณาถึงความเหมาะสม ศาลจะต้องปรึกษาหารือกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องหรือ Secretary of State เพราะจะเป็นเจ้าพนักงานหรือผู้ที่ได้รับผิดชอบในการดูแลและรายงานเกี่ยวกับการปฏิบัติตามเงื่อนไขและพิจารณารายงานก่อนการพิพากษาหรือคำสั่ง นอกจากนี้ยังกำหนดให้ผู้พิพากษาได้ปรึกษากับหน่วยงานคุมประพฤติและผู้ว่าราชการใน

การที่จะใช้วิธีการกับผู้ต้องโทษโดยผู้ต้องโทษ จะได้รับการประเมินความเสี่ยงจากหน่วยงานคุมประพฤติ ดังนั้น โดยหลักแล้วกระบวนการพิจารณาในการนำมาใช้กับผู้ต้องโทษยังเป็นอำนาจของศาล

2. การควบคุมผู้ต้องโทษโดยใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ตามกฎหมายไทย

มาตรา 89/2(3) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญานั้นไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์หรือคุณสมบัติของผู้ต้องโทษที่เกี่ยวกับความร้ายแรงและฐานความผิด หรืออัตราโทษที่ผู้ต้องโทษได้รับตามคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกแต่อย่างใดในการจำกัดประเภทผู้ต้องโทษในการเข้ารับการพิจารณา มีเพียงหลักเกณฑ์ว่า ผู้ที่จะได้รับการจำคุกโดยวิธีการอื่นต้องเป็นผู้ต้องโทษจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกมาแล้วไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของโทษที่กำหนดไว้ในคำพิพากษา ส่วนในกรณีที่มีผู้ต้องโทษให้ลงโทษเกินสามสิบปีหรือโทษจำคุกตลอดชีวิต ผู้ต้องโทษต้องได้รับโทษตามคำพิพากษามาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปี กล่าวคือ การนำการควบคุมผู้ต้องโทษโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์มาใช้ตาม มาตรา 89/2(3) ได้กำหนดโทษจำคุกขั้นต่ำที่ต้องได้รับมาแล้ว 2 กรณี

กรณีแรก คือ ได้รับโทษจำคุกมาแล้วไม่น้อยกว่าหนึ่งในสาม สำหรับโทษตามที่ระบุในหมายตามคำพิพากษาถึงที่สุดซึ่งต้องดูตามคำพิพากษาที่ถึงที่สุดที่ออกครั้งแรกไม่ว่าจะมีการลดโทษกี่ครั้งก็ตาม

กรณีที่สอง คือ ได้รับโทษจำคุกมาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี สำหรับจำคุกเกินสามสิบปีขึ้นไปหรือจำคุกตลอดชีวิตซึ่งอาจไม่ใช้โทษตามคำพิพากษาถึงที่สุดสามารถใช้ได้กับโทษที่ได้รับล่าสุด

ดังนั้นไม่ว่าผู้ต้องหาจะได้รับคำพิพากษาให้จำคุกโทษสูงสุดเพียงใดและไม่ว่าจะได้รับโทษจำคุกด้วยความผิดร้ายแรงเท่าใดเมื่อได้รับโทษจำคุกมาระยะหนึ่งแล้วก็จะได้รับการพิจารณาถึงความเหมาะสมในการใช้มาตรการการควบคุมผู้ต้องหาโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ภายใต้หลักเกณฑ์เดียวกัน และเช่นเดียวกับกรณีผู้ต้องหาที่ได้รับคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกด้วยความผิดเล็กน้อยและโทษจำคุกไม่มากก็ต้องได้รับการจำคุกมาก่อนหนึ่งในสามก่อนจึงจะได้รับการพิจารณาให้ใช้การควบคุมผู้ต้องหาโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ซึ่งผู้ต้องหาที่มีโทษจำคุกเล็กน้อยนี้เป็นผู้ต้องหาที่ไม่มีลักษณะเป็นอาชญากรโดยนัย แท้จริงควรได้รับการพิจารณาถึงความเหมาะสมในการใช้การควบคุมผู้ต้องหาโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ตั้งแต่มีคำพิพากษาให้จำคุกโดยไม่ต้องรับโทษจำคุกเพราะผลของการจำคุกกับบุคคลดังกล่าวอาจเกิดผลเสียกับผู้ต้องหาโทษมากกว่า อย่างเช่นในกฎหมายต่างประเทศได้กำหนดให้ ศาลมีอำนาจใช้การควบคุมผู้ต้องหาโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์แทนการจำคุกได้โดยไม่ต้องรับโทษจำคุกมาก่อน นอกจากนี้มาตรการตามมาตรา 89/2(3) นั้นมีแนวคิดในเรื่อง การใช้การควบคุมผู้ต้องหาโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์แทนการจำคุก การนำมาตรการดังกล่าวมาใช้ไม่ควรมีเงื่อนไขให้ผู้ต้องหาต้องรับโทษจำคุกมาก่อนเพราะเมื่อกำหนดเงื่อนไขดังกล่าวทำให้ไม่สามารถนำมาตรการดังกล่าวมาใช้ได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากมีกฎหมายเรื่องพักการลงโทษซึ่งอาจต้องปล่อยผู้ต้องหาอยู่แล้วเมื่อได้รับโทษจำคุกมาแล้วไม่น้อยกว่าหนึ่งในสาม ดังนั้นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการนำมาใช้อย่างแท้จริง ผู้วิจัยจึงเห็นควรแก้ไขมาตรา 89/2(3) โดยไม่ควรมีเงื่อนไขให้ผู้ต้องหาต้องรับโทษจำคุกมาแล้วไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของโทษตาม

คำพิพากษาหรือไม่น้อยกว่าสิบปีในกรณีต้องโทษจำคุกเกินสามสิบปีขึ้นไปหรือจำคุกตลอดชีวิต

ในการพิจารณาของศาลที่จะสั่งอนุญาตให้นำการควบคุมผู้ต้องหาโทษโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์มาใช้นั้นเป็นอำนาจของศาลเช่นเดียวกับกฎหมายมลรัฐจอร์เจียและกฎหมายอังกฤษ โดยมีข้อพิจารณาตามที่ระบุไว้ในมาตรา 89/2 วรรคสามให้ศาลต้องคำนึงถึงฐานความผิด ความประพฤติ สวัสดิภาพของผู้ซึ่งต้องถูกจำคุกตลอดจนสวัสดิภาพและความปลอดภัยของผู้เสียหายและสังคมด้วย โดยให้ศาลดำเนินการไต่สวนหรือสอบถามผู้เสียหาย เจ้าพนักงานที่เกี่ยวข้องตามหมายจำคุก พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจในท้องที่นั้นหรือผู้ซึ่งศาลเห็นว่ามีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อทราบข้อมูลดังกล่าว กฎหมายของไทยในส่วนนี้ได้วางหลักการพิจารณาในการทำนองเดียวกับกฎหมายต่างประเทศคือให้ศาลพิจารณาข้อมูลและประวัติต่างๆของผู้ต้องหาประกอบการวินิจฉัยถึงความเหมาะสมรวมถึงให้ศาลสอบถามข้อมูลจากผู้เกี่ยวข้องซึ่งเป็นผู้ที่ทราบข้อมูลเกี่ยวกับผู้ต้องหาเป็นอย่างดียิ่งอีกด้วย

นอกจากนี้ กระบวนการหลังจากนำการควบคุมโดยอิเล็กทรอนิกส์มาใช้นั้นกฎหมายมลรัฐจอร์เจีย กฎหมายอังกฤษ และกฎหมายไทยต่างก็มีการตรวจสอบและติดตามโดยจะมีเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่และรับผิดชอบในการดำเนินการควบคุมผู้ต้องหาโทษโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ให้เป็นไปตามคำสั่งและหากภายหลังผู้ต้องหาไม่ปฏิบัติตามวิธีการหรือมาตรการโดยฝ่าฝืนข้อกำหนดที่ได้กำหนดไว้ ศาลมีอำนาจเปลี่ยนแปลงหรือเพิกถอนคำสั่งที่อนุญาตให้ใช้การควบคุมผู้ต้องหาโทษโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์และนำตัวผู้ต้องหาโทษกลับมารับโทษในเรือนจำต่อไป

3. แนวทางการนำเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการควบคุมสำหรับประเทศไทย

ผู้เขียนเสนอให้มีการนำเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในขั้นตอนต่อไป

3.1 การกักขังแทนค่าปรับ

เมื่อพิจารณาเจตนารมณ์ของกฎหมายแล้วโทษปรับเป็นการลงโทษเชิงเศรษฐกิจแต่กลับนำวิธีการกักขังแทนค่าปรับมาใช้และการกักขังแทนค่าปรับไม่ได้เป็นการช่วยทดแทนหรือเยียวยาความเสียหายที่ผู้กระทำความผิดได้ก่อขึ้นให้แก่ผู้เสียหายหรือสังคมเลยแต่กลับเป็นภาระให้กับรัฐที่จะต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้นในการดูแลผู้ต้องกักขังแทนค่าปรับ อีกทั้งสถานที่กักขังที่มีอยู่ไม่เพียงพอรองรับผู้ต้องกักขังรัฐต้องจัดหางบประมาณในการสร้างสถานที่เพิ่มขึ้นอีกทำให้รัฐต้องสูญเสียงบประมาณโดยไม่จำเป็น

ดังนั้น ในปัจจุบันผู้เขียนเห็นควรนำการควบคุมผู้ต้องโทษโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์มาใช้แทนการกักขังแทนค่าปรับ โดยจำเป็นต้องแก้ไขโทษปรับให้มีการนำมาตรา 24 วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับด้วยซึ่งให้ผู้ต้องโทษปรับถูกกักขังในที่อยู่อาศัยของตนหรือของบุคคลอื่นที่ยินยอมหรือสถานที่อื่นที่ใช้กักขังได้ โดยให้ศาลสามารถพิจารณาถึงความเหมาะสมในการนำการควบคุมผู้ต้องโทษโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์มาใช้ เพื่อให้ผู้ต้องโทษปรับมีโอกาสได้ทำงานตามปกติเพื่อนำเงินมาชดเชยค่าปรับ ตลอดจนเป็นการสอดคล้องตามเจตนารมณ์ของกฎหมายในเรื่องโทษปรับและยังเป็นการให้ครอบครัวและชุมชนช่วยในการแก้ไขฟื้นฟูปรับตัวเข้าสู่สังคมอีกด้วย

3.2 การปล่อยตัวชั่วคราว

ผู้เขียนเห็นควรนำการควบคุมผู้ต้องโทษ

โดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการปล่อยตัวชั่วคราว โดยสามารถนำมาใช้กับกฎหมายไทยได้ ซึ่งหลักเกณฑ์การปล่อยตัวชั่วคราวแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้วางหลักเกณฑ์ไว้ในทำนองคล้ายคลึงกันกับในต่างประเทศที่ให้ศาลคำนึงถึงด้านต่างๆของผู้กระทำความผิดและความปลอดภัยกับสังคมในการใช้ดุลพินิจของศาลเพื่อพิจารณาการปล่อยตัวตามมาตรา 108 โดยถ้าเห็นว่ามีเหมาะสมในการใช้มาตรการดังกล่าว ศาลมีอำนาจมีคำสั่งให้ใช้ได้ตามมาตรา 108 วรรค 3 กฎหมายเปิดช่องให้อำนาจไว้โดยไม่จำเป็นต้องแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในส่วนนี้อีก

3.3 การควบคุมโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์กับผู้ต้องโทษจำคุก

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการควบคุมโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์มาใช้อย่างแท้จริง ผู้เขียนเห็นควรแก้ไขมาตรา 89/2(3) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยไม่ควรมีเงื่อนไขให้ผู้ต้องโทษต้องรับโทษจำคุกมาแล้วไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของโทษตามคำพิพากษาหรือไม่ไม่น้อยกว่าสิบปีในกรณีต้องโทษจำคุกเกินสามสิบปีขึ้นไปหรือจำคุกตลอดชีวิต และเห็นควรให้นำการควบคุมโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการคุมประพฤติหลักเกณฑ์ตามมาตรา 56 แห่งประมวลกฎหมายอาญาภายใต้เงื่อนไขพิเศษคุมประพฤติด้วยการควบคุมโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเป็นเครื่องมือในการควบคุมความประพฤติและเพิ่มความมั่นใจแก่ศาลว่าผู้ต้องโทษจะไม่ก่ออันตรายให้กับสังคม อีกทั้งเป็นการให้โอกาสผู้นั้นกลับตัวเป็นคนดีภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด โดยให้ศาลกำหนดมาตรการดังกล่าวเป็นเงื่อนไขพิเศษในการคุมประพฤติตามมาตรา 56 วรรค 2

4.บทสรุป

การควบคุมผู้ต้องโทษโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์เป็นมาตรการหนึ่งซึ่งนำมาใช้เพื่อวัตถุประสงค์ในการควบคุมดูแลความประพฤติของผู้ต้องโทษและช่วยเพิ่มความมั่นใจกับศาลว่าผู้ต้องโทษจะไม่ก่อให้เกิดอันตรายกับสังคมตลอดจนช่วยแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องโทษบางประเภทให้สามารถปรับตัวเข้าสู่สังคมและกลับตนเป็นคนดีได้ ซึ่งในต่างประเทศได้นำมาตรการดังกล่าวมาใช้ในหลายขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรม โดยให้อำนาจศาลในการใช้ดุลพินิจพิจารณาตามความเหมาะสมกับผู้กระทำความผิดแต่ละคน อันจะทำให้ผู้กระทำความผิดเหล่านั้นยังคงสามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้ตามปกติในขณะเดียวกันผู้กระทำความผิดดังกล่าวก็ยังคงได้รับผลจากการกระทำความผิดของตนอยู่ อันเป็นการชดใช้ความผิดของตนให้กับสังคมทางหนึ่งโดยประสิทธิภาพและประโยชน์การควบคุมผู้ต้องโทษโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์จึงมีความเหมาะสมในการนำมาใช้ในหลายขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมไทย

